

Fagtekst: Hva er bærekraftig utvikling?

Det finnes en plan for fremtiden, for planeten og for alle mennesker som bor her. Planen er bærekraftig utvikling. Bærekraftig utvikling er å gjøre verden til et bedre sted for alle mennesker i dag, uten å ødelegge for de som kommer senere.

I denne teksten skal du lære mer om hva bærekraftig utvikling er og kanskje få ideer til hva du selv kan gjøre. For å forstå bærekraftig utvikling bedre, har vi delt begrepet i to.

Utvikling = forandring

Når noe utvikler seg, skjer det forandringer. Om du ser på deg selv i speilet i dag, har du forandret deg mye siden du ble født. Du har lært å snakke, løpe, regne og vet at verden er mye større enn Norge.

Et menneske som blir født i dag, vil leve et ganske annerledes liv enn et menneske som ble født for 50 år siden. Folk lever lengre fordi flere kan spise seg mette, flere får medisiner og vaksiner. Mange flere kan lese og skrive, og vi har fått elektrisitet og teknologi.

Vi mennesker har forandret mye på planeten. Forandringer, eller utvikling, trenger ikke å bare være bra. Å fortsette slik vi gjør nå, vil ødelegge fremtiden for både planeten og oss som bor her. Det er derfor vi trenger en plan for å styre utviklingen i en retning som er god for alle. Planen er bærekraftig utvikling.

Bærekraft

Bærekraft betyr at vi må leve slik at vi får det vi trenger uten å skade andre mennesker eller naturen, og blir noe ødelagt, må det repareres. Hvis du lurer på om noe er bærekraftig, kan du spørre deg selv; kan menneskene fortsette å leve slik for alltid? Et enkelt eksempel: Tenk på havet og alle fiskene. Om vi fisker opp hver eneste fisk som finnes i havet for å gi mat til alle som lever i dag, vil det ikke være mer fisk i havet til mennesker som blir født etter oss. Det er med andre ord ikke bærekraftig å gjøre det på den måten.

Det finnes to kjennetegn for en bærekraftig verden.

- 1) Alle mennesker får det de trenger for å vokse og utvikle seg
- 2) Planeten bevares, med det naturlige klimaet og alt som finnes av planter og dyr

Tre tanker i hodet på en gang

Forandringene som må til for å nå målet om bærekraftig utvikling, henger nøye sammen og påvirker hverandre. Bærekraftig utvikling er å ta hensyn til tre ting på én gang: sosiale forhold, økonomi, og klima og miljø.

Klima og miljø

Vi må ta vare på planeten. Naturen gjør oss mange tjenester, som vi er helt avhengige av. Den gir oss blant annet lufta vi puster i, mat, varme, rent vann og planter og trær vi kan lage klær, medisiner og hus av.

Naturen består av mange økosystemer. Et økosystem er et slags samfunn av levende organismer og livløse ting i naturen som er avhengige av hverandre. Et eksempel er samarbeidet mellom bien, planten og apen. Biene sørger for å spre pollen slik at det kan vokse blomster som blir til frukter. Apen spiser fruktene, og steinene kommer ut med avføringen. De havner i jorda og vokser opp til nye planter. Det finnes tusenvis av slike samarbeid i naturen som vi mennesker trenger for å overleve.

Hvordan vi lager og bruker energi er viktig. Olje og kull er eksempler på energi vi kan gå tom for. Vann, vind og sol derimot, vil være her for alltid. Når vi bruker de varige energikildene som fornyer seg selv, sørger vi for at de som blir født etter oss, kan fortsette å utnytte disse ressursene på samme måte og gi elektrisitet og drivstoff til fremtidens mennesker.

Økonomi

Økonomi er produksjon og fordeling av ressurser, - og selvsagt også penger. Nesten alt vi lager, kjøper og bytter stammer fra naturen. En bærekraftig økonomi er rettferdig og varig, slik at alle har råd til å dekke sine behov nå og i fremtiden. I filmen er fotballen et eksempel på at det er mange som må jobbe før vi kan kjøpe en vare i butikken og at varene ofte har reist langt før de kommer fram. Dette kaller vi en produksjonskjede. Denne kjeden er med på å knytte mennesker over hele verden sammen. Det kan være stor forskjell på hva de som jobber i produksjonskjeden tjener. På noen fabrikker kan det være dårlige arbeidsforhold, og noen steder er det barn som arbeider. Noen får altfor lite betalt, mens andre tjener masse og blir rike. Store forskjeller fører ofte til konflikter og krig. Når penger, mat, skole, jobb, og muligheter er rettferdig fordelt i verden, vil verden være tryggere og mer fredelig.

Sosiale forhold

Sosiale forhold sier noe om hvordan folk har det i et samfunn, for eksempel om alle kan føle seg trygge og si det de mener, få gå på skole eller jobb og har nok mat og medisiner. Når de sosiale forholdene er gode og alle i samfunnet får oppfylt menneskerettighetene sine, er det lettere å bety noe for andre mennesker og for planeten. Et barn som vokser opp og får utvikle seg og gå på skole, har større sjanse til å få jobb og sørge for familien sin som voksen. Det er bra for hver enkelt, for familien, for nabolaget, for landet og for verden. Vi mennesker er viktige ressurser for verden. Derfor har sosiale forhold mye å si for bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling

For å ha en bærekraftig utvikling, må vi ta hensyn til sosiale forhold, økonomi og klima- og miljø på en gang.

FNs bærekraftsmål

FN er en organisasjon hvor mennesker fra 193 land jobber for fred og samarbeid i verden. Lederne i disse landene har blitt enige om 17 mål for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene kalles FNs bærekraftsmål.

Sjefen for FN, Ban Ki-moon, sier: «Vi er den første generasjonen som kan utrydde fattigdom, og den siste generasjonen som kan redde planeten».